

Verkenning samenwerking PvdA & GroenLinks Groningen

Tussentijds verslag

Halverwege de huidige raadsperiode moeten we na gaan denken over de komende raadsperiode en dus ook de verkiezingen die daarvoor plaats gaan vinden. Deze verkiezingen zullen zijn in maart van 2026. Een belangrijke vraag is of en in welke mate we tijdens deze verkiezingen samen optrekken met GroenLinks.

Op de afdelingsvergadering van 15 februari 2024 is besloten een commissie in het leven te roepen om het voor de leden van de afdeling mogelijk te maken een afgewogen keuze te maken of en hoe er samengewerkt gaat worden bij de gemeenteraadsverkiezingen 2026. In de [opdracht](#) lees je meer over de precieze context, de commissie en diens opdracht.

In dit tussentijds rapport gaan we als commissie in op de werkwijze die gehanteerd is, de analyse, de verschillende opties voor samenwerking en het voorstel zoals we dat doen.

Werkwijze

De commissie is spoedig van start gegaan, er is geïnventariseerd met welke groepen mensen gesproken moest worden om een algeheel beeld te krijgen en er zijn ledengesprekken georganiseerd. Er is gesproken met oud politici, wethouders uit verschillende gemeenten die al samenwerken met GroenLinks, andere afdelingen, actieve leden, de fractie, de wethouders, en de Jonge Socialisten. Zo hebben we getracht een breed beeld te krijgen van hoe er over een mogelijke samenwerking wordt gedacht. In het proces is ook contact geweest met de commissie van GroenLinks Groningen om een beeld te hebben van de werkwijze die daar is gehanteerd. Al deze gesprekken zijn in de vertrouwelijkheid gevoerd, er worden geen uitspraken aan mensen gekoppeld.

We zijn ons ervan bewust dat er een belangrijke groep ontbreekt in de groepen waarmee we hebben gesproken: de kiezers. We hebben niet de mogelijkheid om uitgebreid electoraal onderzoek in Groningen te laten doen naar de (mogelijke) effecten van deze samenwerking. Daar waar we uitspraken doen vanuit mogelijk kiezersperspectief, moet duidelijk zijn dat dit niet gebaseerd is op gesprekken of onderzoek.

Wat zijn de verschillende opties?

Er zijn in de samenwerking verschillende gradaties van samenwerking. Hieronder vind je een korte opsomming van in grote lijnen de mogelijke opties.

1. Geen samenwerking
2. Zachte afspraken
3. Samenwerkingsafspraken
4. Samenwerkingsafspraken en een meerdere puntenplan
5. Samenwerkingsafspraken en een gezamenlijk verkiezingsprogramma
6. Één lijst en één verkiezingsprogramma

Momenteel bestaat onze samenwerking uit informele/ zachte afspraken (optie 2), we hebben een afspraak dat we gezamenlijk in de coalitie deelnemen en in de campagne elkaar niet dwarszitten. Optie drie en 4 hebben nog veel mogelijkheden ter invulling, hoe ver ga je in het maken van inhoudelijke afspraken? Vergaderen de fracties regelmatig samen? Bij optie 3 doe je ongeveer hetzelfde als bij optie 2 maar dan spreken we dit duidelijker naar elkaar uit en voeren we ook gezamenlijke campagne. Bij optie 4 maak je ook afspraken over de inhoud. Optie 5 gaat verder dan optie 4 door een volledig gezamenlijk verkiezingsprogramma te schrijven. Optie zes is het meest vergaand, een gezamenlijke lijst en verkiezingsprogramma.

Wat hebben we gehoord?

Er zijn natuurlijk veel verschillende aspecten en invalshoeken genoemd in de vele gesprekken die we hebben gevoerd. We herkennen vier thema's:

Het (inter)nationale perspectief

Wat doet de rest van het land? Als we niet gezamenlijk gaan, hoe gaan we dat dan uitleggen? Kunnen we de handen niet beter ineen slaan in de strijd tegen rechts populisme, ook internationaal. Moeten we ook verder gaan door te gaan samenwerken met andere linkse partijen. Dit zijn vragen die gesteld zijn tijdens de vele gesprekken. Aan de ene kant maakt Groningen graag haar eigen afweging, maar vele leden geven ook aan dat je ook moet kijken naar wat de rest van het land gaat doen. Als we als enige niet samengaan, hoe gaan we dat dan uitleggen? Is het duidelijk voor de kiezer wanneer we twee lijsten hebben terwijl menig mens al denkt dat we gefuseerd zijn. Wat doen andere grote steden? En is de keuze niet al feitelijk gemaakt door de gezamenlijke kamerlijst- en fractie? Moeten we de handen niet ineen slaan met alle linkse partijen in het tegengaan van rechts populisme, ook internationaal?

Verschillen

Anders dan landelijk zijn de PvdA en GroenLinks in Groningen de twee grootste partijen. Samenwerking tussen beide kan ook een afschrikwekkend effect hebben op anderen. Alsof PSV en Feyenoord gaan fuseren. We zijn afzonderlijk van elkaar al beide een grote machtsfactor in de stad. Dit betekent ook dat de verschillen tussen de partijen op lokaal niveau meer opvallen dan op landelijk niveau in een gezamenlijke oppositie. Beide partijen leggen de nadruk op andere thema's en hebben daarom een verschillend profiel. Hoewel er over de meeste onderwerpen overeenstemming is, zijn er ook duidelijke verschillen. Hoe groter de lijnen zijn, hoe sneller je overeenstemming bereikt. Maar zodra het gedetailleerder wordt en je prioriteiten moet gaan stellen, zien we dat er verschillen zijn.

Cultuur

In relatie tot het vorige punt zien we in handelen een verschillende stijl. De nadruk ligt op andere thema's, waar die van GroenLinks evident op duurzaamheid is gefocust en bij de PvdA meer op de sociale thema's. De vrees bij onze leden is echter wel degelijk dat bij een vorm van samenwerking de sociale thema's minder aandacht zullen krijgen. Het zal een uitdaging zijn en blijven om ervoor te zorgen dat er een degelijke balans is tussen de verschillende belangen van beide partijen in welke vorm dan ook. Ook is er vaak gewezen op cultuurverschillen. De PvdA is een bestuurderspartij waar het halen van concrete resultaten voorop staat. GroenLinks is meer een actiegerichte voorhoedepartij waar aan principes en symbolische resultaten veel meer waarde wordt gehecht. Tegelijkertijd is de PvdA een van oudsher brede volkspartij waar verschillende lagen van de bevolking zich thuis voelen. Hoewel dit in de samenleving niet altijd meer zo wordt ervaren, is er binnen de PvdA wel de wil om dit te blijven. Er zal gekeken moeten worden of dit vast te houden is en blijft met een voorhoedepartij zoals GroenLinks. De cultuur die hierboven is omschreven is een breder beeld dat is verkregen uit de gesprekken die we hebben gevoerd. Hoe dit tot uiting komt, is erg afhankelijk van de personen die op dat moment actief zijn.

Van verschillende kanten is daarom de suggestie gedaan om - ongeacht de mate van samenwerking - te investeren in gezamenlijke activiteiten van beide partijen en ook het beter leren kennen van elkaar. Daardoor kunnen we meer begrip krijgen voor elkaars drijfveren.

Electorale effecten

Veel discussies gingen ook over de electorale effecten van samenwerking. Gaat er een mobiliserend effect vanuit? Of verliezen we op de flanken? Voor de PvdA wordt genoemd dat in onze lokale context de SP (sterk in Groningen en zeer sterk Gronings profiel), de lokale partijen en ook D66 zouden kunnen profiteren. Voor GroenLinks geldt dit voor de PvdD. Er is hier geen onderzoek naar gedaan dus de effecten zijn onbekend.

Het verhaal

Inmiddels hebben we twee campagnes gezamenlijk gevoerd, de Tweede Kamerverkiezingen en de verkiezingen voor het Europees Parlement. Welke optie we ook zullen kiezen, er staat vast dat we op enige wijze samenwerken en dat je een goed verhaal moet hebben voor je kiezers. Het moet duidelijk zijn waar we voor staan en wat voor keuzes wij maken. Hier zullen we mee aan de slag moeten als partijen, ongeacht de keuze die we maken zullen we een gezamenlijk rood-groen verhaal moeten hebben.

Voorstel

1. Als commissie stellen we voor om de volgende opties verder te onderzoeken ten aanzien van de werkbaarheid:
 3. *Samenwerkingsafspraken*
 4. *Samenwerkingsafspraken en een meerdere puntenplan*
 6. *Één lijst en één verkiezingsprogramma*

We hebben uit de verschillende gesprekken nergens vernomen dat er de wens is om minder samenwerking aan te gaan dan momenteel wordt gedaan. Optie 5 gaan we niet onderzoeken omdat een gezamenlijk verkiezingsprogramma en geen gezamenlijke lijst een onuitlegbare optie is. Voor de kiezer is het niet te begrijpen dat je hetzelfde wil maar dat er toch twee lijsten zijn.

Daarom stellen wij voor dat we 3 varianten opties gaan onderzoeken waarbij optie 3 het minst vergaand is, deze optie gaat iets verder dan de huidige situatie. Met de keuze voor afspraken over samenwerking en een gezamenlijk puntenplan hebben we een optie die nog ruimte geeft om de eigen punten mee te nemen in een verkiezingsprogramma maar eveneens een gezamenlijke ambitie voor Groningen uit te spreken. Eveneens vinden we het van belang dat we kijken naar de huidige manier van samenwerken en hoe we dichter tot elkaar kunnen komen als het gaat om deze samenwerking. Hier kunnen we in de zomer al mee aan de slag. Daarnaast kijken we nog naar een gezamenlijke lijst en verkiezingsprogramma om hier een duidelijke analyse te geven en alle afwegingen mee te nemen of dit wel of niet werkbaar is in de gemeente Groningen.

2. Naast het onderzoeken van deze twee opties stellen we ook voor om direct (vanaf nu) al een start te maken met het ontwikkelen van een gezamenlijk rood-groen verhaal voor de gemeente. Hier zou een commissie moeten worden gevormd waarbij in elk geval wethouders en fractievoorzitters van beide partijen bij betrokken moeten zijn.
3. Ook roepen we de besturen van beide afdelingen op om meer gezamenlijke activiteiten te organiseren. Dit gaat zowel om activiteiten gericht op ideevorming en inhoud, maar ook gezelligheidsactiviteiten.